

Nr 201.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1918 kl. 5 e. m.

Förslag till utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärvande för kronans räkning av aktierna i Virsbo—Ramnäs kraftaktiebolag m. m. ävensom en i ämnet väckt motion. (4:e avd.)

I en till riksdagen den 12 april 1918 avlåten proposition, nr 297, vilken remitterats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* godkänna ett av vattenfallsstyrelsen med Ramnäs bruks aktiebolag upprättat avtal angående förvärvande för kronans räkning av samtliga aktier i Virsbo—Ramnäs kraftaktiebolag, med rätt för Kungl. Maj:t att i avtalet vidtaga de smärre jämkningar, som kunna finnas påkallade; *dels* för köpeskillningens gäldande på tilläggsstat för år 1918 under utgifter för kapitalökning anvisa ett förslagsanslag, högst 5,440,000 kronor, att utgå av lånemedel; *dels* besluta, att de i förslaget till nämnda tilläggsstat bland inkomsterna under rubriken »I. Fast upplåning» upptagna lånemedel skola höjas med 5,440,000 kronor; *dels* ock bemyndiga riksgäldskontoret att, räknat från ingången av år 1918, övertaga betalningsansvaret för ett av nämnda kraftaktiebolag upptaget obligationslån å 1,500,000 kronor samt att verkställa de i kontraktet angående lånet bestämda ränte- och kapitalavbetalningar.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr S. Lübeck väckt motion, nr 405, däri hemställts, att riksdagen icke måtte godkänna det i Kungl. Maj:ts proposition nr 297 föreslagna inköpet av samtliga aktier i Virsbo—Ramnäs kraftaktiebolag.

Ur åtskilliga synpunkter skulle enligt utskottets uppfattning ett förvärv av Virsbo—Ramnäs kraftaktiebolag tillhörande kraftanläggningar vara till fördel för staten. Dock ligger bolagets kraftnät så i utkanten av Älvkarlebynätet, att det icke synes behöva medföra någon större olägenhet, om statsinköp icke kommer till stånd. De av säljaren uppställda villkoren synas ej heller vara av beskaffenhet att kunna godkännas. Såsom herr Lübeck i sin motion framhållit, skulle med ett beräknat pris av 5,940,000 kronor kostnaden för kilowatt pr den 1 januari 1918 bliva ej mindre än 1,650 kronor. Betraktas den eventuella krigskonjunkturskatten ej såsom en utgift för staten, vartill visst skäl kan finnas, enär, om försäljningen uteblir, någon sådan skatt icke kommer att erläggas, skulle efter utvidgning av stationen vid Ramnäs kostnaden pr kilowatt bliva 1,320 kronor. Men även detta är ett pris, som utskottet måste finna vara alltför högt.

Visserligen skulle huvuddelen av köpeskillingen kunna erläggas i statsobligationer, men med hänsyn till nuvarande förhållanden å låne-marknaden torde det ej vara utan betydelse, att nya obligationer utsläppas. Det belopp, som skulle kontant erläggas eller 1,000,000 kronor, är i allt fall betydande.

Under nu berörda omständigheter och då det ej heller gäller att till nya områden föra ut elektrisk kraft, har utskottet icke funnit sig kunna tillstyrka bifall till den förevarande propositionen.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 4 juni 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, O. Bergqvist, C. G. Ekman, A. C. Lindblad, greve N. F. Posse, G. Boman, A. R. Rooth, J. S. Almer, C. A. Stålberg och C. G. Österberg samt
från andra kammaren: herrar H. Andersson i Skivarp, J. Olofsson i Digernäs, N. A. Nilsson i Kabbarp, O. H:son Waldén, C. R. Jansson i Falun, K. A. Tengdahl, A. Wiklund, W. Bäckström, O. Nilsson i Örebro, K. A. W. Björck, S. E. J. Lübeck och F. T. Hamrin.

Reservation:

av herrar *A. C. Lindblad*, *J. Olofsson* i Digernäs och *K. A. Tengdahl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet har icke kunnat undgå att finna köpeskillingen för ifrågavarande aktieförvärv mycket hög. Då utskottet trots en stark tvekan om lämpligheten av köpet likväl funnit sig böra tillstyrka detsamma, har detta skett på följande grunder.

Genom förvärvet av de Virsbo—Ramnäs kraftaktiebolag tillhöriga ledningarna blir Älvkarleby kraftverksnät på lämpligt sätt avrundat. En sammanknytning av Älvkarlebynätets grenar till Hedemora och Västerås kan sålunda ske avsevärt billigare, än eljest skulle bliva fallet. Kraftdistributionen inom östra Västmanland kan ordnas rationellt och enhetligt utan mellanhänder mellan statens kraftverk och de enskilda konsumenterna. Även om affären från statens sida ej omedelbart blir vinstgivande, bör dock efter en utbyggnad av kraftanläggningarna, som ej beräknats kosta mera än omkring 500,000 kronor, icke blott full ersättning för räntorna å det nedlagda kapitalet kunna erhållas, utan även en ej obetydlig vinst kunna påräknas. Och detta blir, ehuru i mindre mån, fallet, även om de i herr Lübecks motion angivna siffrorna för vattenmängden i Kolbäcksån skulle vara riktigare än de av vattenfallsstyrelsen använda, vilket emellertid ej synes troligt, då motionärens uppgifter hänföra sig till tiden för genomförandet av vissa sjöregleringar inom Kolbäcksåns vattensystem. Vad frågans finansiella sida angår, må för övrigt framhållas, att enligt av säljaren avgiven förbindelse den del av köpeskillingen, som överskjuter 1,000,000 kronor, må erläggas i statsobligationer.

Då utskottet hyser den uppfattningen, att ifrågavarande kraftnät lämpligen bör ingå i Älvkarlebynätet och då det ej synes vara något att vinna av ett uppskov med frågans avgörande, får utskottet förden skull tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag om förvärv av aktierna ifråga.

Vad angår det ifrågasatta bemyndigandet för riksgäldskontoret att övertaga betalningsansvaret för kraftbolagets obligationslån och vad därmed sammanhänger, torde bankoutskottet komma att avgiva förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande proposition samt med avslag av herr Lübecks ovanberörda motion må

a) godkänna ifrågavarande av vattenfallsstyrelsen med Ramnäs bruks aktiebolag upprättade avtal angående förvärvande för kronans räkning av samtliga aktier i Virsbo—Ramnäs kraftaktiebolag, med rätt för Kungl. Maj:t att i avtalet vidtaga de smärre jämkningar, som kunna finnas påkallade;

b) för köpeskillingens gäldande på tilläggsstat för år 1918 under utgifter för kapitalökning anvisa ett förslagsanslag, högst, 5,440,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Beträffande sättet för täckande av ifrågavarande anslag kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande.»